

HET STUDIEJAAR 1922—1923.

REDE UITGESPROKEN OP DEN 19EN SEPTEMBER 1923 BIJ DE OVERDRACHT
VAN HET RECTORAAT DER LANDBOUWHOOGESCHOOL DOOR

PROF. DR. J. C. KIELSTRA.

*Mijne Heeren Curatoren, Professoren, Lectors,
Ambtenaren, Dames en Heeren studenten en verder
Gij allen, wier belangstelling in de Landbouwhoo-
geschool u herwaarts heeft gevoerd, zeer gewaardeerde
Toehoorderessen en Toehoorders.*

„Ik ga een werk aan, dat opgeleit is van lotwissel en menigerley geval”; met deze woorden begint Hooft zijn klassiek geschiedverhaal. En al denk ik er niet aan om het verslag der lotgevallen van onze Wageningsche Hoogeschool, dat ik u overeenkomstig de gewoonte sta uit te brengen, ook maar in de verste verte met de „Nederlandsche Historiën” te vergelijken, ze kwamen mij onwillekeurig voor den geest, want het wisselend lot bracht ook ons in dezen jaarkring groote tegenstellingen, dagen van dankbaarheid en voldoening aan den eenen kant, dagen van smart en zwaren rouw anderzijds. Veel gewerd ons, dat voor heden en toekomst onze Hoogeschool, en daardoor ons vaderland, van groote waarde zal blijken te zijn, doch verliezen en teleurstellingen zijn evenmin uitgebleven. Het lot van onze hoogeschool was hierin in het klein een afspiegeling van dat van ons volk.

Laat ik echter allereerst trachten eenige hoofdlijnen aan te geven in het beeld van bonte verscheidenheid, dat ons het afgelopen jaar bij beschouwing biedt.

Ook de Landbouwhoogeschool deelde in de gevoelens van dankbaarheid en vreugde, waarmede ons volk het zilveren Regeeringsjubileum van Hare Majesteit de Koningin herdacht. Voor haar heeft de herdenking eene bijzondere beteekenis, immers een van de be-

langrijkste verschijnselen op het gebied onze volkscultuur in deze vijf en twintig jaren is het voorzeker, dat de beoefening der technische — het woord in algemeenen zin genomen — wetenschappen, daaronder de landbouwwetenschappen, is gekomen tot volledigen wasdom, tot op het peil immers, waarop de vakopleiding, hoe vervolmaakt ook, niet meer bleek te passen bij haar beteekenis, doch de grondslag aanwezig bleek voor op een basis van vrije, wetenschappelijke studie staande hoogeschoolen, waaronder de onze. Rector en Secretaris van den Senaat was het, overtuigd als ook zij hiervan waren, eene aangename plicht, naast het door den Senaat tot onze Hooge Landsvrouwe gerichte adres van hulde, persoonlijk namens die vergadering bij Hare Majesteit hunne opwachting te maken op de audientie te Amsterdam op den 8en September.

Niet zonder eenige voldoening mogen wij verder constateeren, dat Wageningen als landbouwwetenschappelijk centrum van Nederland niet alleen in het binnenland doch ook bij internationale wetenschappelijke aanrakingen zijne beteekenis als zoodanig erkend zag.

Het Genootschap voor Landbouwwetenschap hield in Juni zijne algemeene vergadering in onze gebouwen. Konden wij van onzen kant die vereeniging hier begroeten als een dier uitingen van onze volkscultuur, die met noodwendigheid leiden tot de oprichting van instellingen van hooger onderwijs in de beteekenis, die onze wetgeving aan dit woord hecht, met blijdschap zal door u uit de rede, waarmede de voorzitter mijn welkom beantwoordde, vernomen zijn, hoe hoog ook door de mannen, die dagelijks midden in het economisch leven staan, de waarde van een centrum van wetenschap als wij hier willen vormen wordt geschat.

Wageningen zag zich voorts uitverkoren als vergaderplaats voor het internationaal congres voor phytopathologie en economische entomologie. Wij mogen in deze keuze voorzeker een bewijs zien, hoe verschillende, hier gedane onderzoekingen, in wijden kring de aandacht trokken, waaronder zeker niet het minst die op het gebied der aardappelziekten van onzen collega QUANJER. De woorden van waardeering voor onze hoogeschool en den hier verrichten arbeid, die wij bij deze gelegenheid van verschillende zijden mochten vernemen, behoeven wij, geloof ik, niet uitsluitend aan internationale hoffelijkheid toe te schrijven.

Getuigde het ook niet van waardeering in het buitenland, dat een gezelschap hoogleraren en landbouwingenieurs, uitgezonden tot het maken van een studiereis ter voorbereiding van de organisatie van het landbouwonderwijs in den jongen Tsjecho-Slowakischen Staat, een bezoek aan Wageningen bracht om onze Hoogeschool en hare instellingen te leeren kennen? En wijzen niet in gelijke richting de gewaardeerde uitnoodiging, die ons gewerd om ons te Breslau te

doen vertegenwoordigen bij de opening der aan de Universiteit aldaar ingerichte landbouwfaculteit, evenals die aan onzen collega VAN DER BURG om te komen op het wereldzuivelcongres te Philadelphia?

Doch hiermede kom ik als vanzelf van de lichtzijde aan den schaduwkant. Want ook in dit opzicht deelde onze hoogeschool in het lot van ons volk, dat de economische omstandigheden, waaronder wij leven, ons hebben gedrukt. Waren zij oorzaak, dat de regeering ons — ik ben overtuigd, ook zeer tot haar leedwezen, daar het hier toch stellig ook een landsbelang geldt — niet in de gelegenheid kon stellen aan deze uitnodigingen gevolg te geven, zij beletten ook een zoodanigen uitbouw van onze hoogeschool als wij zouden behoeven. Ik zou geen econoom zijn, als ik niet ten volle de noodzakelijkheid erkende voor den Nederlandschen Staat om, desnoods ten koste van zware opofferingen, uitgaven en inkomsten weer in het te zeer verstoorde evenwicht terug te brengen, doch vraag aan den anderen kant, dat men zich rekenschap geve van de grootte en beteekenis der opofferingen, die men zich getroost, dat men niet eenvoudig zich verheuge over elke achterwege gebleven geldelijke uitgave zonder onderzoek wat in werkelijkheid daarmede nagelaten werd. Ik ben niet overtuigd, dat, indien in de regeeringsbureaux dit laatste meer in het oog ware gehouden, elke beslissing op financieel gebied zou uitgevallen zijn, gelijk zij het is.

Gelukkig kunnen wij, ondanks de bezuiniging, toch wijzen op een en ander dat tot stand kwam.

Twee nieuwe laboratoria werden voltooid, dat voor Tuinbouwplantenteelt en dat voor onderzoekingen op het gebied der aardappelziekten. Bij gelegenheid der congressen, waarvan ik zoo even sprak, werden zij geopend. Over de groote beteekenis, die de in deze instituten te houden onderzoekingen voor ons volk ook op economisch gebied kunnen hebben, behoeft ik niet uit te weiden. Wij verheugen ons erin, dat wederom twee onzer collega's in de gelegenheid zijn hunne onderzoekingen te verrichten met de hulpmiddelen, die zij behoeven, om deze zoo vruchtbaar mogelijk te doen zijn. Bovendien konden nu de afdeelingen Tropische laaglandcultures en Agrogeologie door de vrijgekomen lokaliteit over een weinig meer ruimte beschikken, nog geenszins echter over wat zij behoeven.

De verbouwing van het oude hoofgebouw nadert hare voltooiing. Reeds vond de Senaat daarin een waardige vergaderzaal. Is het werk geheel gereed, dan zullen de afdeelingen Plantkunde, Plantensystematiek en Land- en volkenkunde iets beter gehuisvest zijn, terwijl wij een zaal voor colleges en voordrachten, waar druk bezoek te verwachten is, rijker zullen zijn geworden. Hier kon ook ruimte worden gevonden, doordat de afdeeling Technologie plaats kon vinden in het vrijgekomen oude voormalige laboratorium voor

Microbiologie, dat hiertoe eenige veranderingen onderging.

Wordt voor de afdeling Landbouwscheikunde eveneens een kleine verbetering verkregen, voor de Organische chemie blijft de toestand nog vrijwel onhoudbaar.

Ook de afdeling Boschbouw zag de uitbreiding van het gebouw „Hinkeloord” met eenige kamers de voltooiing nabij komen. Zij het op bescheiden schaal, zij won hierdoor plaats voor haar onderzoek.

Wat de huisvesting onzer bibliotheek betreft, zijn wij er belangrijk op vooruitgegaan, doordat deze plaats kon vinden in het te voren uitsluitend door het station voor veevoederonderzoek gebruikte rijksgebouw. Wij hopen, dat de betere gelegenheid, nu geboden, zal uitlokken tot een voortdurend stijgend bezoek aan de bibliotheek. Aanvankelijk kan men in dit opzicht reeds op gunstige resultaten wijzen. Kon elke bezuiniging voor het Rijk zoodanige resultaten meebrengen, het zou een genoegen zijn tot het verkrijgen daarvan mede te werken.

Ook voor de toekomst is nog iets te wachten. Met vreugde begroeten wij de zelfstandige organisatie van het Instituut voor de Veredeling van Landbouwgewassen, voor welks, eveneens niet in het minst voor ons economisch leven, zoo hoogst belangrijke taak de noodige ruimte zal gevonden worden door verbouwingen aan het „Groenewoud”. Voorloopig geniet deze afdeling gastvrijheid in het laboratorium der Phytopathologie, waar zij, beperkt als men ook daar is in zijn ruimte, geen al te geziene gast is. En de afdeling Physiologie der Dieren ondervindt een gelijk lot bij haren gastheer in het laboratorium voor Microbiologie, dat de tijdelijk afgestane lokaliteiten wel gaarne zou terug zien keeren tot zich zelf. Bestaan er voor haar al eenig vooruitzicht op een eigen, zij het voorloopige huisvesting op den grond van Duivendaal door verbouwing van de voorheen voor hoefbeslag gebruikte lokaliteiten, van het groote plan, waardoor met haar ook de afdelingen Veeteelt en Zuivelbereiding zouden worden ingericht overeenkomstig hunne beteekenis in een voor ons economisch leven zoo veel belovend Instituut, moest om den toestand van 's Lands financiën worden afgezien. De in uitzicht gestelde voorloopige voorzieningen ten dezen vormen slechts een zeer schrale vergoeding hiervoor, die, naar wij hopen, zoo tijdelijk mogelijk zal zijn. En niet minder betreuren de afdelingen Geodesie en Tropische Hooglandcultures, dat hunne huisvesting in het voor dit doel volslagen ongeschikte gebouw „De Valk”, ondanks de erkenning der onhoudbaarheid van den toestand, voorhands om dezelfde redenen zal moeten worden voortgezet, daar zelfs voor den aankoop van den grond, waarop de nieuwe laboratoria zouden moeten verrijzen, geen fondsen kunnen worden beschikbaar gesteld.

Van de wetenschappelijke voordrachten, zoo hoog noodig voor

handhaving van het geestelijk peil, waarop een hoogeschool met hare omgeving hoort te staan, zullen wij niet geheel verstoken behoeven te blijven, daar de regeering zich bereid heeft verklaard incidenteel gelden voor enkele lezingen beschikbaar stellen. Maar van het toestaan van een bepaald bedrag, waarvoor men een geheel kon organiseren, dat ons met verschillende uitingen van wetenschap en kunst, die een kleine stad nu eenmaal niet kan bieden, in aanraking zou brengen, iets, dat zoo hoog noodig is, nu de Landbouwhoogeschool in een kleine provincieplaats werd gevestigd, is geen sprake meer.

Nog eens, ik erken ten volle de hooge noodzakelijkheid van bezuiniging, ik begrijp ook, dat de Landbouwhoogeschool evenzeer haar budget veel sterker dan op zich zelf wel wenschelijk ware zal moeten zien inkrimpen, maar ik hoop, dat in onderling overleg die onvermijdelijke beperking kan worden verkregen, en wel zoodanig, dat vitale belangen niet getroffen worden.

Thans na deze meer algemeene opmerkingen mogen enkele van de voornaamste gebeurtenissen afzonderlijke bespreking vinden.

Uit het College van Curatoren zagen wij twee leden heengaan, die van de oprichting der Landbouwhoogeschool af deel daarvan uitmaakten. De heer Mr. H. F. Hesselink van Suchtelen vroeg na zijn aftreden als burgemeester van Wageningen tegen 1 Januari 1923 eervol ontslag ook als Curator, hetwelk hem bij Koninklijk besluit van 18 November t.v. No. 20, werd verleend. Wij zijn overtuigd, dat het hem leed heeft gedaan, deze functie te moeten neerleggen; wij weten hoezeer de hoogeschool zijne belangstelling, ja, zijn liefde had. Maar wij weten ook, dat hij haar thans, ook bij zijn verblijf in den vreemde, geenszins is vergeten, en dat zijn gedachten ginds dikwijls zullen zijn gegaan naar onze instelling. Juist dezer dagen mocht ik bericht van hem ontvangen, dat hij het naar hem genaamde fonds weer met eene schenking heeft bedacht. Zoo komen ook nu nog zijn gevoelens tot uiting in daden.

Dan trad ook na hem op verzoek bij Koninklijk besluit van 16 Februari 1923, No. 22, verleend eervol ontslag Jhr. Mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck als curator af. Zijn hooge leeftijd had misschien zijn krachten iets doen afnemen, niet zijne belangstelling voor onze hoogeschool, welker lot hij steeds zooveel mogelijk volgde. Een zware ziekte te boven gekomen zijnde door zijn krachtig gestel, moge het ook hem gegeven zijn de verdiende rust na zijn arbeidzaam leven, vol van blijken van belangstelling in den Nederland-schen landbouw en al wat daarmede samenhangt, nog lang te genieten.

Deze afgetreden leden werden in het college vervangen door de

heeren J. M. A. Wijnandts van Resandt, burgemeester van Wageningen en J. Th. Verheggen, onderscheidenlijk bij de Koninklijke besluiten van 19 Januari en 24 Februari j.l. Nos. 11 en 5 benoemd. Wij hopen dat wij van hen steeds mogen ondervinden dien steun en die medewerking, die hunne ambtsvoorgangers, evenals de overige Curatoren, bijgestaan door hun weer voor vijf jaar herbenoemden Secretaris, Mr. F. Florschütz, ons ook in dit jaar weer verleenden. Ik wil niet nalaten onze erkentelijkheid te betuigen voor de wijze, waarop het curatorium steeds niet slechts deed blijken van eigen medeleven met onze Landbouwhoogeschool doch waarop het krachtigen steun verleende aan den Senaat, om in dezen moeilijken tijd zooveel nog kon tot stand te brengen.

De Senaat zag in zijn midden veel veranderen.

Op 26 December 1922 trof een der zwaarste slagen, die wij hadden kunnen vreezen, onze jonge Landbouwhoogeschool door het overlijden van onzen, bij ons allen om zijn kunde en karakter zoo hooggeschatten collega S. Koenen. Op Westerveld, waar hij rust, heb ik namens den Senaat een woord van afscheid gesproken; ik kon hem huldigen als den man, die moet beschouwd worden als grondlegger der wetenschappelijke beoefening van de landbouweconomie in Nederland, ik kon een woord van dank spreken voor het vele, dat hij door zijn geheele persoonlijkheid, zijn collegialiteit in den besten zin van het woord, zijn innemende vriendelijkheid, zijn voortdurende bereidheid tot steun met raad en daad, voor ons allen is geweest. Zijn verscheiden heeft een leegte gelaten in elken kring, waarin hij een plaats innam, in dien van den Senaat in het bijzonder. Zijn nagedachtenis zal voorzeker bij allen, die hem gekend hebben, in eerbiedige en dankbare herinnering blijven.

Zwaar trof deze slag en nog steeds is deze plaats niet vervuld. Het bijzondere, grondleggende van KOENEN's arbeid maakt de keuze van een opvolger buitengewoon moeilijk. Toch zal, hopen wij, in dit komende studiejaar in het onderwijs in de landhuishoudkunde, dit zoo gewichtige studievak, voorzien worden.

Aan Prof. GILTAY werd het reeds in het vorig studiejaar aangevraagd eervol ontslag om gezondheidsredenen verleend bij Koninklijk besluit van 21 October 1922, No. 33, te rekenen van 1 October t.v. Achttē onze ambtgenoot zich niet meer in staat zijne functie als hoogleeraar te vervullen — mijn voorganger verhaalde, hoe ernstig hij zijn verplichting als zoodanig opnam — het verheugt mij te kunnen vermelden, dat hij bereid bleef om de steeds zooveel belangstelling trekkende cursussen in het zien ook in het vervolg te blijven geven, en dat de regeering hem het hiervoor noodige bescheiden budget toestond.

Gedurende de vacature waren de H.H. HAM, HONING, QUANJER,

SPRENGER en TE WECHEL bereid om leiding te geven bij de studie in plantkunde door de inrichting van anatomische practica. Dr. M. J. SIRKS, plantkundige aan het Instituut voor Veredeling van Landbouwgewassen, stelde zich beschikbaar om een cursus in plantfysiologie en morphologie te geven, en werd door de Regeering hiertoe aangewezen. Zoo bleven de studenten niet verstoken van leiding bij de beoefening van het bij de landbouwwetenschap uiteraad zoo gewichtige vak plantkunde. Wij brengen allen, die hier hunne medewerking verleenden en een deel van hun kostbaren tijd hiertoe afzonderden, daarvoor, onzen dank.

Nog steeds is niet definitief voorzien in de vacature, ontstaan door het aftreden van Prof. Ritzema Bos in 1920. De benoeming van onzen collega Dr. ROEPKE tot hoogleeraar in de entomologie werd tenslotte bij Koninklijk besluit van 21 November 1922, No. 51, weer ingetrokken; een nieuwe benoeming voor dezen gewichtigen leerstoel vond nog niet plaats. In de dringende behoefte aan leiding bij de studie der plantenziektenkunde is eenigermate voorzien doordat Prof. ROEPKE de laatste maanden voor de zomervacantie een cursus in de entomologie naast zijn eigen studievakken gaf. Ook deze bereidwilligheid is door den Senaat zeer op prijs gesteld. In deze hopen wij evenwel spoedig op een definitieve oplossing.

Dan heeft Prof. Dr. H. BLINK tegen 1 October a.s. ontslag als buitengewoon hoogleeraar in de economische geografie gevraagd, hetwelk hem bij Koninklijk besluit van 5 Februari j.l. No. 4 verleend werd. Zijn krachtige persoonlijkheid, welke men het toenemen der jaren niet aanzag, zijn liefde voor zijn vak, zijn volhardend streven om de economische geografie de haar zijns inziens toekomstende plaats te doen innemen, zullen niet nalaten hem in ons aller herinnering te doen blijven.

Tegenover deze verliezen mogen wij thans in ons midden begroeten de H.H. Dr. E. REINDERS en C. BROEKEMA, bij Koninklijke besluiten van 22 Juni en 21 April j.l., Nos. 31 en 29, benoemd tot hoogleeraren onderscheidenlijk in de plantkunde en de veredeling van landbouwgewassen, tevens directeur aan het Instituut hiervoor, welke heeren 19 Juli en 1 Augustus hun ambt aanvaardden. De benoeming van den eerstgenoemde vervult de vacature GILTAY, de ander vult den kring van wetenschappen, hier onderwezen, met een nog ontbrekenden schakel aan. Hun beiden van harte welkom heetend in ons midden, hopen wij op een langdurige en aangename samenwerking met hen.

Tot onze vreugde is de gezondheidstoestand van onzen ambtsgenoot BLAAUW, die hem noopte tot een verblijf aan zee gedurende nagenoeg het geheele studiejaar, thans zooveel verbeterd, dat hij, zij het nog niet ten volle, zijn werkzaamheden binnenkort hoopt te

hervatten en de dagelijksche leiding van het laboratorium voor plantenphysiologie weer op zich te nemen.

De lector B. A. PLEMPER VAN BALEN verzocht en verkreeg bij Koninklijk besluit van 12 October 1922, No. 34 met ingang van 16 December d.a.v. eervol ontslag als zoodanig. Met hem verdween een der ambtenaren, die vele lotswisselingen der Wageningsche onderwijsinrichtingen hebben medegemaakt. Tot het eind toe heeft hij naar zijn beste krachten het hem opgedragen onderwijs gegeven; mogen hem vele jaren van rust geschonken worden.

In dit verband zij melding gemaakt van eene verandering in den opzet van het onderwijs in enkele vakken, die reeds kort na de oprichting van de Landbouwhoogeschool in overweging genomen werd, maarthans haar beslag kreeg, n.l. de aanvulling van het algemeen wetenschappelijke onderwijs met cursussen, gegeven door deskundigen uit de practijk.

Met ingang van 1 Januari 1923 zijn op dezen voet in de afdeeling tuinbouwplantenteelt cursussen ingericht in groententeelt, boomteelt en bloembollenteelt, met het geven waarvan de H.H. J. G. HAZELOOP, C. PH. MOERLANDS en K. VOLKERSZ, Rijkstuinbouwconsulenten te Alkmaar, Boskoop en Lisse zijn belast.

Op gelijken voet werd in de afdeeling Veeteelt een cursus in de veevoedingsleer georganiseerd, met het geven waarvan de heer H. G. A. LEIGNES BAKHOVEN, Rijksveeteeltconsulent te Leeuwarden, werd belast.

Van eenigszins anderen aard is de bij Koninklijk besluit van 25 Mei j.l. (Staatsblad No. 218) tot stand gebrachte differentieering in de opleiding der landmeters, wier studie zich, gelijk in onderscheiden andere afdeelingen, in den vervolge meer in het bijzonder op West-Europeesche dan wel koloniale toestanden zal richten. Een eerste stap in de goede richting, voorzoover die differentieering kan leiden tot verdieping der studie. Moge hij over niet te langen tijd worden gevolgd door opening van de gelegenheid tot voortzetting der geodetische studie naar een graad, met die van den landbouwingenieur vergelijkbaar.

Het aantal studeerenden aan de Landbouwhoogeschool nam eenigszins toe. Het is een verblijdend teeken, dat de malaise in het economisch leven hier blijkbaar dringt naar betere voorbereiding voor de toekomst. Steeg het aantal ingeschrevenen in totaal van 320 over het vorig studiejaar tot 349 in 1922—'23, voor het eerst inschrijven deden zich thans 77, tegen 70 in het vorige jaar. Neemt men hierbij in aanmerking dat het Ministerie van Koloniën het aantal beschikbaar gestelde toelagen voor aspirant ambtenaren voor den Indischen dienst verminderde, dan is dit verschijnsel dubbel verblijdend.

De aanrakingen van Rector en Senaat met de studenten van beide

geslachten waren van zoo aangename aard als slechts mogelijk is.

Het Wageningsch Studentenkorp bleef er naar streven zooveel mogelijk den band te vormen, waarin alle mannelijke studenten zich vereenigen. Helaas is dit ook nu niet gelukt; vele leden der Roomsche Katholieke Studenten Vereeniging kunnen er nog niet toe besluiten tevens lid van het korp te worden en er zijn ook enkelen, die zich geheel aan het studentenleven, gelijk zich dat in de organisaties uit, blijven onttrekken. Zoowel het een als het andere schijnt mij te betreuren; het eerste omdat dergelijke afscheiding de in het later leven zoo noodige wederkeering waardeering van andersdenkenden zou kunnen tegenwerken, het laatste, omdat het deelnemen aan het studentenleven een voorbereiding is voor het later leven met zijn verschillende organisaties en als zoodanig voor de vorming van de persoonlijkheid van groote waarde moet worden geacht.

Het Corps vierde zijn 9e lustrum op eene wijze, waarover men slechts met lof kan spreken. De deelneming der reunisten bracht tal van oud-leden naar onze stad, waar zij, de toestanden aan en om hunne alma mater vermoedelijk wel eenigszins veranderd vindend, zich toch nog weer eens in de oude dagen hebben verplaatst, zich jong hebben gevoeld. Door de opvoering van een klassiek openluchtspel wist het Corps de feesten te brengen op het peil, waarop die in de Nederlandsche studentenwereld behooren en ook plegen te staan. De opluistering door roeiwedstrijden, die de eer genoten te worden bijgewoond door Z. K. H. den Prins der Nederlanden, bewijst, dat de Nederlandsche student streeft naar harmonische ontwikkeling van geest en lichaam. Wij hopen dat het Corps op den ingeslagen weg voortgaat, het peil van het studentenleven, onder zijn leden hoog weet te houden.

De Wageningsche Vrouwelijke Studentenvereeniging vierde haar eerste lustrum op meer intieme wijze, maar toch stemt het tot verheugenis, dat de Wageningsche meisjesstudenten hunne organisatie in dit jaar weer geheel konden doen opleven. Wij hopen, dat de opbloei blijvend moge zijn en dat deze vereeniging een waardige plaats te Wageningen blijve innemen.

Ook de gestie van andere studentenvereeningen bewijst een drang naar ontwikkeling op velerlei gebied, die zich naar wij dankbaar erkennen in onze studentenmaatschappij vertoont.

Naast het Wageningsch Studenten Orkest, dat onder de voortreffelijke leiding van onzen ambtgenoot VAN UVEN, dien ook wij huldigen om zijn arbeid en inspanning hiervoor, een paar uitvoeringen gaf, organiseerden de Vereeniging Studiebelangen, de Nederlandsche Christelijke Studenten Vereeniging, de Vrijzinnig Christelijke Studentenbond, de Roomsche-Katholieke Studentenvereeniging en de Studenten Debating Club lezingen op verschillend gebied.

Wij betreuren het, dat een verschil van meening over de mogelijkheid om een bepaalde lezing in de aula te doen houden aanleiding werd het beschikbaarstellen der hoorzalen van de hoogeschool voor zulke doeleinden te beperken tot gevallen, waarin onderwerpen, die meer onmiddellijk met de studie verband houden, worden behandeld.

Tenslotte nog een enkel woord over de Landbouwhoogeschool zelve. Ook zij vierde een lustrum, haar eerste. Met dankbaarheid mag zij gewag maken van de belangstelling, die zij bij die gelegenheid ondervond. De regeering deed zich vertegenwoordigen door den Directeur-Generaal van den Landbouw, het Curatorium, de in Nederlandsch-Indië vertoevende oud-leerlingen der Hoogere Landbouwschool en de dames der hoogleeraren gaven fraaie geschenken, die de Senaatskamer opluisterden. De te Wageningen woonachtige beeldhouwer FALISE schonk der hoogeschool bij die gelegenheid het ontwerp voor een beeld, een forschen zaaier voorstellend, symbool van den zegen, dien de Landbouwhoogeschool in wijden kring verspreidt door wat van haar uitgaat.

Dit symbool, mijne Toehoorders, moge de Landbouwhoogeschool voor oogen houden. Ondanks de haar opgelegde beperkingen, ondanks de zware tijden, ondanks de wellicht nog te wachten ernstiger moeilijkheden van haar te laten uitgaan wat zij kan geven, dat moet het doel zijn, waartoe allen, aan onze Hoogeschool verbonden, hunne beste krachten inspannen. Ik noemde hare oprichting zoo straks een cultuurverschijnsel. Laat er blijken, dat de economische moeilijkheden ons veel kunnen ontnemen, doch dat zij onze volkscultuur niet konden schaden. Laat ook hier een woord van Hooft weder van pas kunnen zijn: „Niet zoo onvruchtbaar een tijdt is 't nochtans... geweest, of zij heeft ook stichtelijke exempelen voortgebracht”.

Ik zou dit gestoelte niet gaarne verlaten zonder een woord van dank te hebben gebracht aan den Senaat voor het vertrouwen, gedurende dit jaar in Rector-Magnificus en Assesoren gesteld. Onze taak is daardoor zeer verlicht, het was ons, gedragen als wij ons wisten door dit vertrouwen, een aangename plicht onzen tijd en onze werkkraft beschikbaar te stellen voor de beslommeringen, die de dagelijksche gang van zaken nu eenmaal onvermijdelijk medebrengt.

Een woord van persoonlijken dank ben ik verschuldigd aan diegenen Uwer, die mij als assessoren dit jaar ter zijde stonden, MAYER GMELIN en OLIVIER, benevens aan den Secretaris van den Senaat VAN DER BURG, die de besprekingen in ons college geregeld bijwoonde. Steeds hebt gij mij bijgestaan met uw kennis en ondervinding; nim-

mer deed ik een vergeefsch beroep op u voor eenige medewerking. Onze vergaderingen hebben dientengevolge voor een goed deel het karakter gedragen van vriendschappelijke besprekingen over aangelegenheden, die ons aller belangstelling wegdroegen. Zij zullen bij mij steeds in aangename herinnering blijven.

Het personeel van de verschillende bureaux stond ons naar de mate zijner krachten en geschiktheid getrouw ter zijde. Vooral de beampten, meer direct onder Rector en Secretaris werkzaam, verdienen een woord van lof voor den buitengewonen ijver, waarmede zij steeds onze zaken behartigen.

Waarde OLIVIER, thans draag ik aan u het rectoraat over. Toen ik den uitslag der stemming, die u als de eerste op de voordracht bracht, bekend maakte, heb ik eerst den Senaat, daarna u daarmede geluk gewenscht. Den Senaat eerst, omdat ik op grond van onze samenwerking durf zeggen, dat het rectoraat in het komende studiejaar zal zijn toevertrouwd aan iemand, die onze Landbouwhoogeschool zal leiden op eenz wijze, gelijk wij dat allen wenschen, u in de tweede plaats, niet omdat ik mij minder zou verheugen om het vertrouwen, dat men in u stelde, doch omdat ik thans meer dan toen ik het jaar begon, weet, welke zorg en moeite er aan deze taak verbonden zijn, wat er van u gevraagd zal worden. Doch nog eens, bij u is die taak in goede handen. Moge het u gegeven zijn van allen, Curatoren en hun Secretaris in de eerste plaats, van uw Assessoren, den Senaat en het ambtelijk personeel denzelfden steun te vinden als ik gedurende mijn rectoraat genoten heb.

Salve, rector, iterumque salve!